

Mateřská škola Studénka, odloučené pracoviště R. Tomáška 491

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

„...a tudy cesta vede...”

Motto: “ I ten největší strom na světě byl jednou semínkem v zemi.”

Obsah

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.....	1
„...a tudy cesta vede...“	1
1. Úvod	3
2. Identifikační údaje o mateřské škole.....	4
3. Obecná charakteristika.....	5
4. Podmínky vzdělávání.....	6
4.1. Věcné podmínky.....	6
4.2. Ekonomické podmínky	6
4.3. Životospráva	6
4.4. Psychosociální podmínky.....	7
4.5. Organizace chodu mateřské školy.....	8
4.6. Personální podmínky	10
4.7. Řízení mateřské školy	10
4.8. Spoluúčast rodičů	11
4.9. Vzdělávání dětí se specifickými vzdělávacími potřebami.....	14
4.10. Vzdělávání dětí nadaných.....	15
4.11. Vzdělávání dětí od 2 do 3 let	15
4.12. Povinné předškolní vzdělávání	15
4.13. Podmínky pro vzdělávání cizinců.....	16
5. Předškolní vzdělávání	16
5.1. Filosofie předškolního vzdělávání	16
5.2. Charakteristika vzdělávacího programu	17
5.3. Vzdělávací obsah školního vzdělávacího programu	18
5.4. Výchovně vzdělávací metody	55
5.5. Dílčí projekty.....	57
5.6. Pravidla pro autoevaluaci a evaluaci školy.....	58
6. Závěr	61
7. Použitá literatura.....	61

1. Úvod

Školní vzdělávací program „... a tudy cesta vede...” navazuje a je provázán s hlavními cíli ŠVP MŠ Studénka „Cesta do života“, který má tyto základní záměry a cíle:

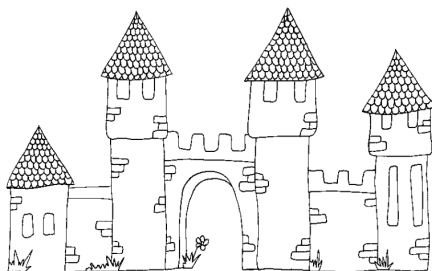
1. Maximálně podporovat individuální rozvojové možnosti dětí a umožňovat každému z nich tak dospět v době, kdy opouští mateřskou školu, k optimální úrovni osobního rozvoje a učení, resp. k takové úrovni, která je pro dítě individuálně dosažitelná, a tím vytvářet dobré předpoklady pro pokračování vzdělávání.
2. Poskytovat v co největší míře kvalitní péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami a dětem mimořádně nadaným.
3. Zabezpečit kvalitní a širokospektrou nabídku předškolního vzdělávání.

V naší mateřské škole pokládáme za jeden z nejdůležitějších prostředků pro zdravý vývoj dítěte pohádku. Ukazuje nám tři pomocné cesty:

1. Na té první dítě dostává možnost navštívit jiný svět a v něm si bezpečně a „mimo sebe“ může prožít strach, nenávist, zlost, smutek..., bez pocitu viny.
2. Na té druhé pomocné cestě je vidět prostý a jednoduchý fakt: boj proti krutým životním překážkám a nesnázím je nevyhnutelný a neodmyslitelně patří k lidskému životu. Problémy patří k životu, a když se nedáš a vydržíš, nakonec všechno dobře dopadne.
3. A pak je tu třetí cesta, kdy malé dítě v určitém okamžiku pochopí, že mezi lidmi jsou velké rozdíly a člověk si musí vybrat, kým chce být.

(z knihy „Najděte si svého marťana“ od Marka Hermana)

„... a tudy cesta vede...”

2. Identifikační údaje o mateřské škole

Název školy: Mateřská škola Studénka – odloučené pracoviště R. Tomáška 491

Sídlo školy: R. Tomáška 491, 742 13, Studénka

Sídlo ředitelství: Komenského 700, 742 13 Studénka

Sídlo zřizovatele: Město Studénka

Právní forma: Příspěvková organizace

Vedoucí učitelka pracoviště: Jarmila Nekolová

Zástupce vedoucí učitelky: Dagmar Binarová

Ředitelka MŠ Studénka: Mgr. Pavla Honová

Stanovená kapacita: 37 dětí

Provozní doba: 6:00 – 16:00 hodin

Telefon: 552 302 756

Email: rtomaska@msstudenka.cz

Webové stránky: <http://msrtomaska.webnode.cz/>

IČO: 00848671

ŠVP projednán: na pedagogické radě dne 30. 8. 2021

Platnost od 1. 9. 2021.

3. Obecná charakteristika

Mateřská škola R. Tomáška 491 ve Studénce je odloučeným pracovištěm Mateřské školy Komenského 700. V roce 1979 byla zrekonstruovaná z rodinného domu. Budova má dvě podlaží, suterén a podkroví.

Suterén – šatny dětí a zaměstnanců, kotelna, sklad čisticích prostředků, sklad zahradního nábytku, místnost pro příjem várnic s výlevkou.

První podlaží – třída, hygienické zázemí, jídelna

Druhé podlaží – třída, hygienické zázemí, příprava a výdejna stravy

Podkroví – ložnice dětí, sklad prádla, sklad pomůcek, hygienické zázemí, kancelář

Od svého založení prošla budova mnohými rekonstrukcemi a nyní je její interiér na velmi dobré úrovni.

Dopravní dostupnost do mateřské školy je dobrá, lze využít MHD ve Studénce. V blízkosti školy se nachází chráněná krajinná oblast Poodří s rybníky, řekou Odrou a lesem. Příroda nabízí dětem možnost krásných vycházek, volnosti pohybu a její poznávání.

Součástí školy je zahrada se vzrostlými stromy, průlezkami, pískovištěm a zázemím pro hračky a učební pomůcky (koloběžky, stavebnice, kočárky, knihy, TV nářadí.....)

Zahrada rovněž slouží k setkávání rodičů dětí i veřejnosti při různých akcích školy (Den dětí, opékání, olympiáda....).

Jsme školou rodinného typu, kterou navštěvuje maximálně 37 dětí. Tento rodinný charakter nám umožňuje nabídnout dětem prožít něco, co by jim přineslo radost, zdokonalilo jejich tvořivé schopnosti a přineslo jim nové poznatky.

4. Podmínky vzdělávání

4.1. Věcné podmínky

Velmi malé prostory nás každoročně přivádějí k pečlivému uspořádání tříd a to tak, aby všechny děti mohly využívat obě dvě třídy. Touto změnou umožníme dětem větší rozmanitost činností a nabídneme mnohem více aktivit v souladu s jejich bezpečností. Každoročně v měsíci září upravujeme vnitřní prostory mateřské školy tak, aby vyhovovaly počtu dětí a složení (věkové, více chlapců, děvčat, počet dětí, počet tříd). Třídy rozčleňujeme na centra aktivit (barevné domečky) s rozličnou náplní. Tomuto uspořádání přizpůsobujeme i režim dne s nastavením pravidel. Vybavení hračkami, pomůckami a materiály je průběžně doplňováno, odpovídá počtu dětí, rozvíjí u nich zvědavost, fantazii a tvořivost. Hračky i pomůcky jsou dětem snadno dostupné v nízkých skříňkách, kontejnerech, košících. Podobně je tomu i u knih, encyklopedií, didaktických pomůcek, her, výtvarného materiálu, hudebních nástrojů, kostýmů apod.

4.2. Ekonomické podmínky

Provozní náklady hradí zřizovatel, na části neinvestičních nákladů se podílejí rodiče dětí (úplata za předškolní vzdělávání).

Mzdové náklady jsou dotovány ze státního rozpočtu.

4.3. Životospráva

Strava

Dětem je poskytována plnohodnotná, vyvážená strava (centrální rozvoz z jídelny Základní školy kardinála Františka Tomáška). Jsme v kontaktu se stávajícím vedením této školy, se kterým řešíme skladbu jídelníčku našich dětí. Děti mají dostatek tekutin, neslazené ovocné a bylinkové čaje, vodu mají k dispozici po celý den. Čaje nám připravuje paní školnice v souladu s hygienickými předpisy. Dodržujeme intervaly mezi jídly, množství, kvalitu, teplotu a další závazné ukazatele.

Pobyt venku

Je zajištěn denně s výjimkou nepříznivého počasí (smog, mráz od – 10 °C, prudký déšť, vichřice apod.). Při nepříznivém počasí nabízíme dětem různé aktivity a činnosti, především pohybové.

Zdravotní stav dítěte

Učitelé nesmí podávat jakékoliv léky, pouze při dlouhodobé léčbě dítěte. Rodiče a učitelka se vzájemně informují o zdravotním stavu dítěte. Při onemocnění či úrazu zajišťuje první pomoc učitelka, která ihned informuje rodiče. Spolupracujeme na preventivních zdravotních programech (oční screening, logopedický screening, sluchový screening).

4.4. Psychosociální podmínky

Při naplňování cílů našeho výchovně vzdělávacího programu se snažíme o přátelské a vstřícné prostředí:

- a) nepřítomnosti ohrožení – snažíme se o vytvoření prostředí důvěry, tolerance a respektu i individualitu každého dítěte
- b) smysluplný obsah – hovoříme s dítětem způsobem blízkým jeho chápání
- c) možnost výběru – volba činností v centrech aktivity, možná sebeobsluha u jídla, volba nabídky při dramatických činnostech...
- d) přiměřený čas – děti mají možnost své činnosti dokončit dle svého individuálního tempa
- e) obohacení prostředí – obměna hraček, pomůcek, výroba hraček a pomůcek dětmi, výroba kulís a rekvizit
- f) spolupráce – činnosti provádíme individuálně, v malých nebo velkých skupinách, homogenních nebo heterogenních
- g) okamžitá zpětná vazba – hodnocení dětí i učitelů dané realizované činnosti, záznamy do myšlenkové mapy

h) dokonalé zvládnutí problému – opakování činností, umět si říci beze strachu o pomoc

Je důležité si uvědomit při naplňování cílů našeho výchovně vzdělávacího programu, že některé děti možná prožívají vůbec první chvíle svého života mimo domov. Jsou to pro ně nové situace, které v nich vyvolávají různé pocity. Proto je tak důležité vytvořit atmosféru, ve které děti budou prožívat zdravé kamarádké vztahy, naučí se je navazovat a dále rozvíjet.

4.5. Organizace chodu mateřské školy

Časové rozvržení provozu

Provoz mateřské školy je od 6.00 do 16.00 hodin. Vzhledem k výchovně vzdělávacím činnostem doporučujeme rodičům vodit své děti do mateřské školy do 8.00 hodin. Vyzvedávání dětí je možné kdykoliv po domluvě s učitelkou nebo od 12.00 do 12.30 hodin. Odpolední vyzvedávání probíhá od 14.30 hodin.

Charakteristika tříd

Kapacita naší mateřské školy je 37 dětí, tzn., že škola je dvoutřídní.

První třída – „Dolňáci“ – kapacita 17 dětí.

Druhá třída – „Hornáci“ – kapacita 20 dětí.

Obě třídy jsou heterogenní. Chceme dětem rovněž umožnit provádění činností ve skupinách homogenních a k tomuto způsobu práce využíváme centra aktivit (barevné domečky).

Denní režim v naší mateřské škole

Umožňuje reagovat na aktuálně vzniklé situace, vytváří pohodu a radost dětí z pobytu v mateřské škole.

6.00 – 8.00

Scházení dětí v dolní i horní třídě, hry dle vlastního výběru, individuální práce s dětmi – grafická cvičení, logopedická cvičení, opakování básní, písní, pracovní listy, stolní hry, malování, kreslení, dramatické a rolové hry, námětové hry, hry s hračkou....,

Jednou týdně scházení dětí v jedné třídě do 7:00 hodin.

8.00 – 9.00

Společné povídání, krátké zhodnocení předešlého dne, rozdělení dětí dle zájmů do skupin homogenních nebo heterogenních, povídání pro zasmání, cvičení, svačina

9.00 – 9.30

Cvičení, dramatika, hry, centra aktivit, dílčí projekt, individuální práce s dětmi, svačina

9.30 – 11.30

Pobyt venku – pokračování v dopoledních aktivitách, hry

11.30 – 12.00

Hygiena, oběd

12.00 – 14.00

Příprava na odpočinek, odpočinek, aktivity pro děti s menší potřebou spánku

14.00 – 14.30

Hygiena, cvičení, svačina

14.30 – 16.00

Odpolední aktivity – hra, cvičení, individuální práce s dětmi...

Jednou týdně rozcházení dětí z jedné třídy od 15:00 hodin.

Čas je orientační, vycházíme ze zájmů a potřeb dětí a z naplněnosti mateřské školy (jedna nebo dvě třídy).

Během tohoto denního režimu naplňujeme cíle a myšlenky vzdělávacího programu prostřednictvím všech činností, v souladu s cíli RVP PV.

4.6. Personální podmínky

V mateřské škole pracují 4 učitelé na plný úvazek, dva správní zaměstnanci – školnice - 100%, výdejčí stravy – 40%, asistenti pedagoga dle potřeby

Kvalifikovanost a odbornost

Vedoucí učitelka – Střední pedagogická škola v Novém Jičíně

Učitelka – Střední pedagogická škola v Krnově

Učitelka – Střední pedagogická škola v Odrách

Učitelka – Střední pedagogická škola v Odrách

Další vzdělávání učitelů mateřské školy

Učitelé se věnují individuálnímu studiu a vzdělávání dle ročních plánů. Toto vzdělávání nás obohacuje o praktické zkušenosti a dovednosti, které zapracováváme do výchovně vzdělávacího procesu, mimo jiné polytechnickou výchovu, prvky Montessori a práci na interaktivní tabuli (viz. centra aktivit).

4.7. Řízení mateřské školy

Zaměstnanci mateřské školy pracují pod vedením vedoucí učitelky, v ovzduší důvěry, tolerance a respektu, vedoucí učitelka preferuje participační a týmové řízení:

- podpora učitelů v tvůrčí činnosti k práci i k dětem
- příležitost k vyjádření svého názoru

- delegování povinností
- motivace - morální, finanční
- podpora otevřené oboustranné komunikace
- kontrolní činnost – vyhodnocovat a oceňovat výsledky druhých
- přiznání autorství
- vytváření podmínek k předávání zkušeností, konzultace
- zlepšování vybavení a zázemí pro zaměstnance, materiální podmínky
- věnování času na vysvětlování úkolů pro zaměstnance
- podpora dalšího vzdělávání učitelů
- prezentace mateřské školy na veřejnosti
- poskytování pomoci při řešení případných potíží

4.8. Spoluúčast rodičů

Máme vybudovanou dlouholetou spolupráci s rodiči, kteří se velmi ochotně podílejí na běžném chodu mateřské školy (výlety, exkurze, projekty, divadelní vystoupení apod.). Rovněž pomáhají při drobné údržbě školy. Vždy na začátku nového školního roku při příchodu nových dětí probíhají individuální rozhovory s rodiči, abychom získali co nejucelenější obraz o každém dítěti, o jeho individuálních potřebách, zájmech, zdravotním stavu, popřípadě potížích.

Další spolupráce (nabídka)

- odpolední chvilky s dětmi a s rodiči v MŠ (hry, malování, tvoření, cvičení, zpívání apod.)
- výlet do přírody s rodiči
- divadelní odpoledne s rodiči (dramatická výchova)
- maškarní bál
- oslavy (Den matek, Vánoce, Velikonoce, rozloučení se školáky)
- třídní schůzky – září, leden, duben, řešíme provozní záležitosti, různé akce školy (spoluúčast rodičů), zápis do ZŠ, odročení školní docházky a jiné záležitosti vyplývající z chodu školy
- informativní nástěnky a pozvánky dětí na akce pro rodiče
- individuální, formální i neformální rozhovory na akcích – hovoříme s rodiči co nejčastěji se zaměřením na silné stránky dítěte, používáme pozitivní hodnocení
- ankety – přání, spokojenost, názory, připomínky zákonných zástupců

Spolupráce s veřejností (nabídka)

- návštěva Domu pokojného stáří ve Studénce, výroba dárku a příprava krátkého vánočního vystoupení pro babičky a dědečky
- propagace naší MŠ – TV Polar, Odra, Zpravodaj města Studénky
- vystoupení dětí pro veřejnost ve spolupráci s MěÚ ve Studénce, v sále Dělnického domu
- účast v pěveckých a výtvarných soutěžích, které vyhlašuje ZUŠ ve Studénce

Spolupráce se ZŠ, ZUŠ a ostatními mateřskými školami (nabídka)

- návštěva ZŠ FKT

ZŠ Sjedenocení

ZŠ Butovická

- zástupce těchto základních škol navštíví mateřskou školu 1 krát ročně na třídní schůzce našich rodičů, kde je seznámí s filosofií svých škol a s organizací zápisu dětí do základních škol, děti předvedou krátký program zaměřený na přípravu do školy
- návštěva a prohlídka ZUŠ ve Studénce s předškolními dětmi
- návštěva paní učitelky ze ZUŠ v MŠ – balet, výtvarná výchova – práce s našimi dětmi
- ve spolupráci s ostatními mateřskými školami připravíme dětskou olympiádu, dětský den, pěveckou soutěž pro děti z mateřských škol – Studénecké zpívanky, výstavu výtvarných prací aj. akce

Spolupráce s PPP Nový Jičín

- poskytování informací na dotazy PPP (osobní, písemné)
- návrh na odročení školní docházky

Ostatní spolupráce (nabídka)

- Dobrovolný hasičský sbor ve Studénce – seznamování dětí s prací hasičů
- Jezdecký oddíl ve Studénce – svezení dětí na koních, beseda dětí s chovateli koní
- Městská policie ve Studénce – návštěva policejní služebny
- spolupráce s divadelními společnostmi
- nabídka SAK Studénka – kulturní programy a divadla pro děti
- Plavecká škola
- MěÚ Studénka – SPOZ – vystoupení dětí na akcích – Vítání občánků, Zlaté svatby
- Knihovna – beseda pro děti o dětských knížkách
- Psí útulek
- Lyžařská škola

- Škola bruslení

Z nabídky vybírá učitel a zařazuje spolupráci do TVP.

4.9. Vzdělávání dětí se specifickými vzdělávacími potřebami

Podpůrná opatření prvního stupně.

Vedoucí učitelka pracoviště rozhodne na základě podnětů učitelek o poskytování podpůrných opatření prvního stupně bez doporučení školského poradenského zařízení i bez informovaného souhlasu zákonného zástupce. Tím není dotčeno právo zákonného zástupce na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte. Třídní učitelky dítěte zpracují plán pedagogické podpory na 3 měsíce, ve kterém bude upravena organizace a hodnocení vzdělávání dítěte včetně úpravy metod a forem práce a projednají jej s vedoucí učitelkou pracoviště. Pokud po vyhodnocení plánu pedagogické podpory nebudou postačovat podpůrná opatření prvního stupně, navrhuje vedoucí učitelka další postup ve spolupráci s ředitelkou a se zákonným zástupcem dítěte (návrh na šetření v SPC, PPP, návrh na depistáž odborného pracovníka SPC, aj.) za účelem posouzení speciálních vzdělávacích potřeb dítěte. K poskytnutí poradenské pomoci školského poradenského zařízení dojde na základě vlastního uvážení zákonného zástupce nebo po jeho projednání s třídní učitelkou, případně ředitelkou MŠ. V případě nespolupráce zákonného zástupce se ředitelka MŠ se svým doporučením obrátí na příslušné školské poradenské zařízení nebo na odbor sociálně právní ochrany dětí (OSPOD).

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně.

Jsou-li dítěti odborným poradenským zařízením navržena podpůrná opatření 2.-5.stupně, projedná je vedoucí učitelka se zákonným zástupcem dítěte, který informovanost a souhlas stvrzuje podpisem. MŠ poté dle doporučení poskytuje přiznaná podpůrná opatření. Po dobu jejich poskytování spolupracuje MŠ s odborným poradenským zařízením. Ředitelka poté určí učitele odpovědného za spolupráci se školským poradenským zařízením v souvislosti s doporučením podpůrných opatření

dítěti se speciálními vzdělávacími potřebami, a to individuálně v každém jednotlivém případě. Pokud má dítě priznanou individuální speciální pedagogickou péči, za spolupráci odpovídá speciální pedagog, který tuto intervenci naplňuje, a to za předpokladu jeho působení v MŠ Studénka. Poskytování podpůrných opatření 2. až 5. stupně je v MŠ Studénka zahájeno bezodkladně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení a získání informovaného souhlasu zákonného zástupce, s výjimkou personální pedagogické podpory (asistent pedagoga), kterou nelze bezodkladně zajistit. Ředitelka MŠ průběžně nejméně 1x ročně vyhodnocuje poskytování podpůrných opatření, v případě souvisejících okolností častěji. Poskytování podpůrného opatření 2. až 5. stupně je ukončeno, je-li z doporučení školského poradenského zařízení zřejmé, že podpůrná opatření 2. až 5. stupně již nejsou potřeba. V takovém případě se nevyžaduje informovaný souhlas zákonného zástupce, toto s ním vedoucí učitelka pouze projedná.

4.10. Vzdělávání dětí nadaných

Mateřská škola vytváří ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání dětí nadaných.

Mateřská škola je povinna zajistit realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

4.11. Vzdělávání dětí od 2 do 3 let

Z rozhodnutí ředitelky Mateřské školy Studénka se budou děti od 2 do 3 let vzdělávat pouze v OP MŠ Poštovní a v OP Nová Horka.

4.12. Povinné předškolní vzdělávání

Zákonný zástupce je povinen zajistit povinné předškolní vzdělávání formu pravidelné denní docházky v pracovních dnech mimo období školních prázdnin. Rozsah povinného předškolního vzdělávání je stanoven na 4 hodiny denně, a to v MŠ Studénka od 8.00 do

12.00 hod. Tímto není dotčeno právo dítěte vzdělávat se v MŠ po celou dobu provozu, v němž je vzděláváno.

4.13. Podmínky pro vzdělávání cizinců

Dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka poskytujeme jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. Jedná se o významné preventivní opatření proti školní neúspěšnosti dítěte. Pokud má MŠ v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání 1-3 děti cizince, je jim poskytována individuální jazyková podpora v rámci vzdělávacích činností dle školního vzdělávacího programu. Toto zajišťují třídní učitelé.

Ředitelka mateřské školy zřídí skupinu pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání, pokud jsou v mateřské škole alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků (dle potřeby) v průběhu týdne, a to v rozsahu 1 hodiny týdně. Ředitelka mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy. Nejvyšší počet dětí ve skupině je osm, přičemž platí, že další skupina se může zřídit pouze tehdy, pokud je dosavadní skupina naplněna na maximum. Vzdělávání v českém jazyce zajišťuje určený učitel MŠ.

5. Předškolní vzdělávání

5.1. Filosofie předškolního vzdělávání

„Hra v dětech probouzí tvořivou energii a rozvíjí v nich společenské citění. Osvojí-li si dítě toto společenské citění, lépe obstojí ve hře i v učení – procesech společenského charakteru, které probíhají v kolektivu. Vždyť schopnost uvolnit se a důvěřovat ostatním je z pedagogického hlediska nesmírně důležitá.“(Patty Claycombová, dětská psycholožka)

5.2. Charakteristika vzdělávacího programu

Hra je základní formou lidské aktivity. Jejím prostřednictvím se dítě aktivně vypořádává se světem. Naším cílem je podporovat spontánní hru, aby každé dítě v naší mateřské škole mohlo realizovat svou potřebu a touhu něco dělat, aby poznávalo, objevovalo i experimentovalo, aby rovněž získávalo zkušenosti a dovednosti potřebné pro život.

K tomu nám slouží rovněž hra dramatická, dramatická výchova. Naše zkušenosti s ní sahají až do roku 1995. Tvořivá dramatika je pro nás učitele a hlavně pro naše děti nejen příležitostnou aktivitou nebo metodou, prostředkem k plnění jiných výchovných aktivit, ale sama o sobě zahrnuje prostředky a postupy divadelního umění a jde v ní o učení vlastní zkušenosti. Je založena na prozkoumávání a poznávání děje v situacích fiktivních, a to prostřednictvím hry v roli či dramatického jednání v situaci. Tento proces může vyústit a v naší mateřské škole tomu tak skutečně je, v divadelní představení.

Toto divadelní představení je závěrem a zároveň vyvrcholením třetího integračního bloku „Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá“, který je celý věnován dramatické výchově a to vzhledem k Rámcově vzdělávacímu programu.

Naším záměrem je uvést dítě předškolního věku do prostředí divadelního umění a naučit jej porozumět dramatičnosti a divadlu. Naučit jej uvědoměle vnímat umění, probudit v něm zájem o umění, seznámit jej s hrou v roli, jež napomáhá nácviku přirozeného jednání v improvizaci s dramatickým konfliktem.

Součástí této práce je příležitost pro děti naučit se pracovat v dětském pěveckém sboru „Tralaláček“, který působí v naší škole již řadu let. Tento pěvecký sbor patří neodmyslitelně k dramatické výchově, není výběrový, ale slouží k rozvíjení hudebnosti všech našich dětí.

Prostřednictvím dramatické výchovy budeme u dětí rozvíjet:

- schopnost výrazu pohybem
- schopnost komunikovat verbálně a neverbálně
- umění zvládnout dramatický prostor

- rozvíjet dítě v oblasti rytmického cítění, hudebnosti a smyslu pro gradaci
- poznatky o divadelní technice a divadelních složkách (dramaturgie, režie, herectví, scénografie)

A to ve třech základních rovinách:

- v rovině dramatické
- v rovině sociální
- v rovině osobnostní

Pravidla pro soužití v dramatické výchově:

- všichni se dobře známe jmény a hezky se oslovujeme
- určíme si znamení pro hlučné aktivity a respektujeme ho
- respektujeme práci druhých (děti, které se nechtějí aktivity zúčastnit, si tiše hrají)
- naše oblečení nám umožňuje volný pohyb
- připravíme si společně třídu, abychom měli volný prostor

Dramatizace je tvůrčí činnost. Musí však probíhat v prostředí vzájemné důvěry a pocitu svobody, volnosti ve vyjadřování myšlenek a emocí. Proto děti motivujeme, ale nikdy do ničeho nenutíme, nepoučujeme a nemoralizujeme. Jenom tak dochází k rozvoji vědomostí o sobě samém, k rozvoji vzájemných vztahů, k rozvoji komunikace, emocí, postojů i hodnot = rozvoji kognitivnímu.

5.3. Vzdělávací obsah školního vzdělávacího programu

Je založen na přirozené touze každého dítěte poznávat a učit se. Mezi dětmi vznikají první malá přátelství, zásadním způsobem se formují základy společensky významných postojů a schopností, jako je souhra, solidarita, soucit a vzájemnost.

Vzdělávací obsah připravuje a realizuje učitelka, která výrazně ovlivňuje jí svěřené děti.

Učitelka v naší mateřské škole při realizaci školního vzdělávacího programu bude:

- postupovat při komunikaci s dítětem otevřeně s přihlédnutím na osobnost dítěte
- zvažovat, jaké poznatky a dovednosti dětem zprostředkovává
- vědět, jaké hodnoty a postoje dětem předává
- ptát se v průběhu jakékoliv činnosti:

1. Co se tím, co právě děláme, děti učí, jak se rozvíjejí?
2. S jakou morální či lidskou hodnotou se děti právě setkávají?
3. Jaký prostor mají děti pro samostatnost, svobodu, sebevědomí, mohou ovlivnit chod věcí, které se právě dějí?

Hlavní principy programu

1. Individualizované vzdělávání
2. Centra aktivit
3. Dramatizace
4. Tematické plánování
5. Integrované učení hrou (integrované bloky)

1. Individualizované vzdělávání

Každé dítě má své specifické potřeby a možnosti, o tom již dnes opravdu nikdo nemůže pochybovat. Jedním z nejvýznamnějších rysů přátelské a inkluzivní školy je její prostředí a s ním související klima. Naše mateřská škola je přátelská, vstřícná, tedy podpůrná:

- vytvoříme pro děti klidné místo pro odpočinek, relaxaci
- děti si mohou volit činnosti podle své volby a myšlenkové mapy

- děti mají prostor pro své výtvary
- třídy jsou uspořádány do center (barevné domečky)

Klademe důraz na samostatné činnosti, protože každé jedno dítě v nich může uplatnit sebe sama, specifika svého stylu učení, dominantní typ své inteligence a temperament.

K individualizaci vzdělávání v naší škole patří pravidla, která si děti samy vytvářejí a tím je mohou vzít za svá. Rovněž tvorba myšlenkové mapy s dětmi hraje v našem vzdělávání nezastupitelnou roli. Děti jsou k činnostem, které si samy navrhnou, mnohem zodpovědnější a svou práci, úkol, hru se snaží dokončit.

Společenská pravidla (náměty)

Velmi účinným prostředkem formování sociálního prostředí, které napomáhá uspokojení potřeb bezpečí, struktury, řádu a jistoty dětí ve třídě, je existence společně vytvořených pravidel. Tím, že se děti podílejí na vytváření pravidel, dobře porozumějí jejich významu a důležitosti. Cítí se za jejich dodržování mnohem odpovědnější a jsou k němu více motivovány.

Pedagogický postup při vytváření pravidel

- zapojení všech dětí
- využití nápadu celé třídy
- zapisujeme všechna pravidla, názory, které zazní
- o pravidlech diskutujeme, klademe dětem otázky a umožňujeme jim zdůvodnit, proč daná pravidla navrhly
- pravidla zobecníme a srozumitelně pojmenujeme
- pravidla zapíšeme a dáme na viditelné místo
- pravidla přeneseme do každodenních situací

Postup při tvoření myšlenkové mapy

1. Seznámení dětí s integračním blokem, tedy příslovím, jeho obsahem a smyslem
2. Vysvětlení přísloví blízké chápání dětí
3. Vyslovování myšlenek dětí (co mi myslíš, že je lenost, zlobení, lest, dobro)
4. Zaznamenávání myšlenek dětí – písemné zpracování (pedagog)
5. Zpracování myšlenek dětmi (kreslení, malování, vystřihování obrázků z časopisu, znaky, symboly apod.)
6. Záznam o plnění myšlenkové mapy
7. Vystavení myšlenkové mapy na viditelném místě
8. Hodnocení, sebereflexe, co se nám povedlo, na čem musíme zapracovat

2. Centra aktivit (barevné domečky)

Podstata barevných domečků

- děti se učí od sebe navzájem nápodobou a pozorováním a tedy přirozeně
- děti mohou spolu přirozeně komunikovat, řešit problémy, sami se rozhodovat a procvičovat se v jednotlivých oblastech
- děti se učí tím, že si hrají, pracují s různými pomůckami, hračkami a materiály, které jsou uloženy v každém centru a průběžně jsou měněny a doplňovány
- děti si pomáhají v plnění různých úkolů a kooperují

Práce v centrech aktivit (barevných domečkích) - pravidla

- v domečku může pracovat tolik dětí, kolik vymezuje příslušná číslice, či počet teček, které budou součástí každého centra
- důslednost v rozdělování dětí do center

- přecházení dětí z centra do centra vždy až po splnění úkolu a úklidu své hračky, hry, pomůcky
- dodržování prostoru, do kterého dětem nebude nikdo zasahovat
- pomoc učitele – když nevíš, já ti to ukážu

Vybavenost těchto center aktivit je průběžně obměňována a doplňována pomůckami, materiálem, hračkami v návaznosti na konkrétní integrační blok a jeho vzdělávací cíle, klíčové kompetence, témata.

Děti si volí centra již při příchodu do mateřské školy, ve kterých si chtějí hrát. Po ukončení hry uklidí a mohou si zvolit centrum jiné. Učitel děti k činnosti v centrech motivuje zajímavou nabídkou. V případě, že jsou všechna centra aktivit obsazena, dítě volí pro svou činnost kobereček a k tomu příslušné hračky v zásobníku. Po ukončení hry pokračujeme v dalších činnostech - cvičení, svačina a další aktivity, činnosti...

V centrech se odehrává rovněž záměrné učení.

Červený domeček - UMĚNÍ (hudební, výtvarné, dramatické a literární činnosti)

V tomto centru dáváme dětem možnost rozvíjet hudební, výtvarné, dramatické a literární činnosti v souladu se svou volbou, ale i v souladu se záměrným učením a plněním dílčích cílů.

Zelený domeček – ŠKOLA (příprava na zápis dětí do ZŠ a plynulý přechod do ZŠ)

Centrum obsahuje širokou nabídku pro individuální práci k procvičování a zdokonalování se v různých činnostech, které přivedou dítě k tomu, že se učí poznávat své silné a slabé stránky, učí se povinnosti a zodpovědnosti za splněný úkol. Cílem tohoto centra je pro dítě poznání, že se může mnohému naučit, zažívá úspěch a těší se do školy. Součástí práce v tomto centru je seznamování dětí s interaktivní tabulí.

Žlutý domeček – HRA (spontánní hra)

Žlutý domeček se věnuje spontánní hře. Vybavení tohoto domečku je natolik rozmanité, že každé dítě si zde najde určitě svou oblíbenou hru nebo hračku. Děti se učí rozhodovat si o své hře, spolupracovat při různých námětových hrách, domlouvat se mezi sebou,

podřídít se zájmu skupiny, prosadit se ve skupině. Je důležité dbát na základní společenské návyky a chování. Učitel vstupuje do tohoto centra pouze jako rádce.

Modrý domeček – SMYSLY (smyslový rozvoj)

V modrém domečku jsou aktivity zaměřeny na smyslový rozvoj, tzn. procvičování všech smyslů a prohlubování smyslového vnímání. Jsou zde položeny první základy pro intelektuální růst. Děti se učí rozlišovat např. barvu, tvar, velikost, rozsah, formu, dotek, zvuk.....

Duha – PRÁCE STAVBY POHYB (příprava na život)

Toto centrum je rozděleno na tři samostatné části:

V první části se děti věnují manipulačním činnostem s předměty a to prostřednictvím jednoduchých úkonů, které lze využít v praktickém životě - přelévání, strouhání, přesypávání, mletí, zapínání, zavazování, uklízení, zalévání, zametání, praní, zatloukání, řezání, pilování, třídění, drcení, hledání předmětů v různých materiálech, navlékání, lžičkování, krájení, vkládání, kapátka, lovení věcí sítkem, výroba pěny, mytí rukou, utírání stolu, skládání, zavírání, apod. (prvky Montessori).

Druhá část tohoto centra je vybavena konstruktivními stavebnicemi. Konstruktivní hra rozvíjí psychomotorické dovednosti, manuální zručnost, praktickou šikovnost, koordinaci pohybů a praktické zkušenosti. Děti tvoří nejen podle vlastní fantazie, ale rovněž konstruují podle předlohy. Své výrobky vystavují a hodnotí vlastní činnost.(Polytechnická výchova)

Třetí část je věnována rozvoji pohybu dětí. Děti si mohou zvolit náčiní, nářadí a procvičovat a zdokonalovat se v pohybových schopnostech a dovednostech – cvičení na aktivním kruhu, na žíněnce, s kruhy, s lanem, s míčem...Do této části spadají rovněž pohybové hry s pravidly. Tato část vyžaduje z důvodu bezpečnosti dětí intenzivnější dohled učitele.

3. Dramatizace

Rovina dramatická naučí děti porozumět dramatičnosti a divadlu.

Rovina sociální umožní dětem poznání života a světa lidí.

Rovina osobnostní rozvíjí inteligenci, tvořivost, pozornost, vnímání, obrazotvornost, myšlení, komunikaci, emoce, vůli, inteligenci.

4. Tematické plánování

Při plánování a vlastní realizaci témat musíme volit odpovídající

- činnosti
- metody
- formy
- vytvářet vhodné příležitosti

5. Integrované bloky

1. Bez práce nejsou koláče
2. Komu není rady, tomu není pomoci
3. Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá
4. Srdce jako na dlani

1. IB „Bez práce, nejsou koláče“ (lenost) září, říjen

Obsah IB

Rozbor a pochopení smyslu přísloví“ Bez práce nejsou koláče“ prostřednictvím témat, která si učitel rozpracuje v TVP se zaměřením na:

- lidskou vlastnost – lenost
- postupnou adaptaci na nové prostředí
- seznamování s novým prostředím mateřské školy, zahradou a okolím mateřské školy
- seznamování s dětmi, zaměstnanci, kamarády a jejich rodiči
- seznamování s uspořádáním tříd, hraček a pomůcek
- seznamování s hrou a jejími pravidly
- seznamování s prací v centrech aktivit
- vytváření pravidel soužití
- seznamování s tvorbou myšlenkové mapy
- pohybovou zdatnost a rozvoj manipulačních dovedností
- psychickou zdatnost a odolnost, rozvoj intelektu, řeči, jazyka
- vytváření vztahů
- svět, umění a kulturu
- životní prostředí

Témata zpracuje učitel do týdenních až čtrnáctidenních celků v třídním vzdělávacím programu, vychází ze zájmu dětí a z obsahu jednotlivých témat.

Nabídka témat: Práce je hra, hra je práce, Výlet po třídě, Kamarád, Ruce (každá věc má své místo), Co jsou pravidla, Domeček, Míč (jména).....

(Témata jsou inspirována knihou psycholožky Patty Claycomb – „Školka plná zábavy“).

Je na zvážení učitele, zda tato témata využije v plné míře, částečně nebo zvolí jiná témata, která vyplynou z myšlenkové mapy, tedy z návrhů dětí.

Dítě a jeho tělo

Dílčí cíl:

- uvědomit si vlastní tělo
- rozvíjet a zdokonalovat se v oblasti jemné a hrubé motoriky, ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí

Dílčí očekávaný výstup:

- zachovávat správné držení těla, zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí, ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku, zacházet s předměty denní potřeby, zacházet s nástroji, náčiním a materiálem, s jednoduchými hudebními nástroji

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.), manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem, činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním, činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí

Dítě a psychika

Dílčí cíl:

Jazyk a řeč

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností (vnímání, naslouchání, vyjadřování)

Poznávací schopnosti a funkce

- rozvoj zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, rozvoj paměti a pozornosti
- vytváření vztahu k učení

Sebepojetí, city a vůle

- získávání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopností sebeovládání

Dílčí očekávaný výstup:

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno, porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, zopakovat jej ve správných větách), sledovat očima zleva doprava, poznat některá písmena a číslice, popř. slova, poznat napsané své jméno, naučit se soustředěně poslouchat četbu
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno, zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (vlastnosti předmětu, společné znaky, podobu, rozdíl), vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci a využívat zkušenosti k učení
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich podpory, rozhodovat o svých činnostech, umět vyjádřit souhlas i nesouhlas, vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnosti a její dokončení a naučit se předem vyjasněná a pochopená pravidla respektovat

Vzdělávací nabídka:

- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv, přímé pozorování přírodně kulturních i technických objevů a jevů, rozhovory o výsledku pozorování, určování a pojmenování vlastností předmětů a jevů (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), spontánní hra, činnosti zaměřené na schopnosti dítěte s viditelným cílem

Dítě a ten druhý

Dílčí cíl:

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- podpořit navazování a rozvíjení vztahu dítěte k druhým lidem
- rozvoj sociální citlivosti, tolerance a přizpůsobivosti

Očekávaný dílčí výstup:

- navazovat kontakty s dospělým, překonat obavu, stud, komunikovat vhodným způsobem, respektovat dospělého, odmítnout komunikaci, která mu je nepříjemná, chovat se obezřetně při setkání s neznámými lidmi, umět požádat o pomoc

Vzdělávací nabídka:

- společenské hry, společné aktivity s nejrůznějším zaměřením, sociální hry, dramatické činnosti, aktivity zaměřené na podporu sbližování dětí

Dítě a společnost

Dílčí cíl:

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí
- rozvoj schopností žít ve společenství ostatních lidí (spolupodílet se)

Dílčí očekávaný výstup:

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování (zdravit, rozloučit se, poprosit, poděkovat, požádat o pomoc..., začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti kamarádů, dodržovat pravidla her a jiných činností, zacházet šetrně s vlastními i cizími hračkami, pomůckami, knížkami, věcmi denní potřeby

Vzdělávací nabídka:

- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy, různorodé společenské hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní hry a projekty), hry a aktivity přibližující dětem kulturu, umění, sport, divadlo, slavnosti a výročí, tradice, hry zaměřené na poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitel)

Dítě a svět**Dílčí cíl:**

- seznamovat se s místem a prostředím, ve kterém trávíme čas a vytvářet si k němu pozitivní vztah

Dílčí očekávaný výstup:

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy a blízkém okolí), zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují (u lékaře, v obchodě, na hřišti, na ulici....), všimnout si změn s dětmi v nejbližším okolí, všimnout si nepořádků a škod a upozornit na ně

Vzdělávací nabídka:

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolí přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, události v obci, hry a aktivity na téma bezpečného chování v dopravních situacích, manipulace s běžnými předměty a pomůckami, poznávání rozmanitosti a změn v přírodě

Rizika pro IB „Bez práce nejsou koláče“

- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody k potřebě soukromí...)

- omezování spontánních pohybových aktivit
- rozvoj schopností přizpůsobit se podmínkám prostředí a jeho změnám
- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi a dospělými
- nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založených na vlastní zkušenosti
- nevstřícné prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění
- nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování
- příliš ochránářské či příliš nevšímavé prostředí
- nedodržování přijatých pravidel
- příliš časté vystupování pedagoga v roli soudce
- malá podpora dětských přátelství
- soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace
- přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů
- schématické, mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek
- nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi
- nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí
- jednotvárná a malá nabídka činností
- nedodržování pravidel, péče o prostředí v provozu mateřské školy
- špatný příklad dospělých (lhostejnost k problémům kolem sebe a neochota podílet se na jejich řešení)

Pro předškolní dítě mohou být dosažitelné klíčové kompetence v následující úrovni:

Kompetence k učení:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí a experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

Kompetence k řešení problémů:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí, přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí, známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně, náročnější s oporou a pomocí dospělého

Komunikativní kompetence:

- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

Sociální a personální kompetence:

- samostatně rozhoduje o svých činnostech, umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým lidem, rozpozná nevhodné chování, pomáhá slabším, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu, lhostejnost, lenost

Činnostní a občanské kompetence:

- zajímá se o druhé i o to, co se děje kolem
- chápe, že pracovitost a podnikavost jsou přínosem a naopak lhostejnost a lenost přináší nepříznivé důsledky
- chová se v souladu se základními lidskými hodnotami a normami a spoluvytváří pravidla společného soužití, rozumí jejich smyslu a chápe, že jsou potřebné k životu

Klíčové kompetence mají ústřední pozici v integračním bloku, dítě na ně může dosáhnout při ukončení předškolního vzdělávání.

2. IB „Komu není rady, tomu není pomoci“ (zlobení) listopad, prosinec, leden**Obsah IB**

Rozbor a pochopení smyslu přísloví „Komu není rady, tomu není pomoci“ prostřednictvím témat, která učitel rozpracuje v TVP se zaměřením na:

- lidskou vlastnost – zlobení
- prohloubení znalostí a dovedností z předešlého IB
- zdraví, bezpečí, pohodu
- vánoční čas a duchovní hodnoty
- chování s ohledem na druhé
- hry na školu
- radost z toho, když udělám někomu radost
- dodržování pravidel soužití
- práci s myšlenkovou mapou
- pohybovou zdatnost a rozvoj manipulačních dovedností
- psychickou zdatnost a odolnost, rozvoj intelektu, řeči, jazyka
- prohlubování vztahů
- svět, umění a kulturu
- životní prostředí

Témata zpracuje učitel do týdenních až čtrnáctidenních celků v třídním vzdělávacím programu, vychází ze zájmu dětí a z obsahu jednotlivých témat.

Nabídka témat: Když jde na mě zlobení, Co ze mě dělá člověka, Krmíme ptáky, Vánoční přání, Sněhové nápady, Škola.....(témata jsou inspirována knihou psycholožky Patty Claycomb – „Školka plná zábavy“).

Je na zvážení učitele, zda tato témata využije v plné míře, částečně nebo zvolí jiná témata, která vyplynou z myšlenkové mapy, tedy z návrhů dětí.

Dítě a jeho tělo

Dílčí cíl:

- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí

Dílčí očekávaný výstup:

- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (osobní hygiena, přijímání stravy a tekutin, stolování, sebeobsluha)

Vzdělávací nabídka:

- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová a relaxační cvičení)
- smyslové hry
- psychomotorické hry
- konstruktivní činnosti
- grafické činnosti

Dítě a psychika

Dílčí cíl:

Jazyk a řeč

- rozvoj komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kultivovaného projevu

Poznávací schopnosti a funkce

- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda a čísla)

Sebepojetí, city a vůle

- poznávání sebe sama
- rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity)
- získání sebevědomí, sebedůvěry a osobní spokojenosti

Dílčí očekávaný výstup:

- naslouchat druhým a vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat obsah a ptát se, rozlišit některé obrazné symboly (piktogramy, dopravní značky, označení nebezpečí atd.) a porozumět jejich významu, jejich komunikativní funkci, projevovat zájem o knihy, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film a umět použít telefon
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi.....), elementární časové pojmy (ted', dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- uvědomit si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je, vyjádřit souhlas i nesouhlas, odmítnout se podílet na nedovolených i zakázaných činnostech, respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat zdůvodněné a vyjasněné povinnosti

Vzdělávací nabídka:

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti, samostatný slovní projev na určité téma, motivována manipulace s předměty a zkoumání jejich vlastností, třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod., experimenty s materiálem a předměty, smyslové hry, hry na cvičení postřehu a vnímání, hry na rozvoj zrakové a sluchové paměti, hry na rozvoj koncentrace pozornosti, činnosti zaměřené na seznamování s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.), činnosti zaměřené na časové pojmy a vztahy (časové i logické posloupnosti dějů a příběhů)

Dítě a ten druhý

Dílčí cíl:

- seznamování s pravidly ve vztahu k druhému
- vytváření prosociálních postojů (sociální citlivost, tolerance, respekt, přizpůsobivost)
- rozvoj kooperativních dovedností

Dílčí očekávaný výstup:

- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství, odmítnout komunikaci, když je mi nepříjemná, chovat se obezřetně

Vzdělávací nabídka:

- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření, společné sdílení, naslouchání, dramatické hry zaměřené na vztahy, dramatické hry zaměřené na kooperaci

Dítě a společnost

Dílčí cíl:

- vytvoření povědomí o mezilidských hodnotách
- vytvoření povědomí o existenci ostatních kultur a národností

Dílčí očekávaný výstup:

- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, zajímavé a jemu pochopitelné, mít povědomí o širším společenském a kulturním prostředí, vnímat, že je svět rozmanitý a pozoruhodný, pestrý a různorodý (národy, kultury, země, vesmír, planeta Země)

Vzdělávací nabídka:

- společné zábavy a slavnosti, oslavy výročí, tradice, kulturní programy apod., hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí, tematické hry, které seznamují dítě např. s řemesly, povoláními, pracovními činnostmi apod., aktivity zaměřené na svět kultury a umění, na rozmanitost kultur a národností

Dítě a svět**Dílčí cíl:**

- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí, vytvářet zdravé a bezpečné prostředí
- pokračovat v prozkoumávání a seznamování se s místem, ve kterém dítě žije

Dílčí očekávaný výstup:

- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem k dospělým i dětem bez předsudků s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí, uvědomit si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování (odmítat nežádoucí chování, lež, nespravedlnost, agresivitu)

Vzdělávací nabídka:

- přirozené pozorování přírody, okolí, vycházky do okolí, výlety, kognitivní činnosti (vyprávění, poslech, objevování), praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými surovinami a materiály, ekohrátky, různé pracovní činnosti

Rizika pro IB „Komu není rady, tomu není pomoci“

- omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitosti k pracovním úkonům
- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- málo příležitosti k samostatným řečovým projevům dítěte, slabá motivace k nim

- nedostatek porozumění a ocenění úspěchů či úsilí
- nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, její rozvinutí a dokončení
- nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte
- spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončit činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými
- nedostatečné psychosociálně bezpečné prostředí, neautentické s nedostatkem porozumění a tolerance
- prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým
- nejednoznačně formulovaná pravidla
- vystupování učitele v roli soudce
- nevhodný mravní vzor okolí
- nedostatek příležitostí k nápravě jednání
- potlačování autonomního chování dítěte v zájmu zkratkovitého dosažení vnější disciplíny a poslušnosti
- užívání abstraktních pojmů a předávání hotových poznatků
- uzavřenost školy a jejího vzdělávacího programu vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění

Pro předškolní dítě mohou být dosažitelné klíčové kompetence v následující úrovni:

Kompetence k učení:

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, o jeho rozmanitostech a jeho proměnách, orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

Kompetence k řešení problémů:

- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů, pochopí jednoduché algoritmy, řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

Komunikativní kompetence:

- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci

- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu, chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhoda

Sociální a personální kompetence:

- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje, uplatňuje základní společenské návyky a pravidla, respektuje druhé, vyjednává, umí přijímat a uzavírat kompromisy

Činnostní a občanské kompetence:

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale dokáže měnit cesty a přizpůsobit se daným okolnostem

- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně a váží si práce i úsilí druhých

3. IB „Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá“ (lest) únor, březen, duben

Obsah IB

Rozbor smyslu přísloví „Kdo jinému jámu kopá“ prostřednictvím pohádky, kterou společně s dětmi vybereme a zpracujeme v TVP se zaměřením na:

- lidskou vlastnost - lstivost
- prohloubení znalostí a dovedností prvního a druhého IB
- lidské tělo
- verbální i neverbální komunikaci
- pohádky, příběhy, písničky a dramatické hry
- práci v pěveckém sboru
- radost z učení a objevování
- fantazii a tvořivost
- spokojenost, radost z výsledku – premiéra divadelního představení
- pohybovou zdatnost a rozvoj manipulačních dovedností
- psychickou zdatnost a odolnost, rozvoj intelektu, řeči, jazyka
- vytváření vztahů
- svět, umění a kulturu
- životní prostředí

Tématem se stane pohádka, příběh, který zpracuje učitel společně s dětmi na základě schopností dětí, jejích zájmů a složení třídy. Téma (pohádka, příběh) rozpracujeme do divadelního scénáře. Závěrem IB může být divadelní představení pro rodiče a veřejnost.

Nabídka tématu:

- O perníkové chaloupce, O červené karkulce, O zlém obrovi, O koblížkovi, O Sněhurce, O Popelce, O třech prasátkách, O neposlušných kůzlátkách, O veliké řepě, Zvířátka a loupežníci...

Dítě a jeho tělo

Dílčí cíl:

- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě

Dílčí očekávaný výstup:

- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou, vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu, ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem, zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony, pojmenovat části těla, některé orgány včetně pohlavních, znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, zacházet s běžnými předměty denní potřeby (hračka, pomůcky, nástroje, výtvarné pomůcky, pracovní nástroje.....)

Vzdělávací nabídka:

- smyslové a psychomotorické hry, dramatické hry, konstruktivní a grafické činnosti, hudební, hudebně pohybové činnosti zaměřené na poznávání těla, lokomoční a pohybové činnosti, vytváření zdravých životních návyků, pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti divadelního představení

Dítě a psychika

Dílčí cíl:

Jazyk a řeč

- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení a psaní
- rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka

- další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Poznávací schopnosti a funkce

- rozvoj tvořivosti, tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavost, zájem, radost z objevování apod.)

Sebepojetí, city a vůle

- rozvoj a kultivace mravního a estetického vnímání, cítění a prožívání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Dílčí očekávaný výstup:

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči, vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, úsudky ve vhodně zformulovaných větách, vést rozhovor, porozumět slyšenému – zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách, formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat, učit se nová slova a aktivně je používat, naučit se zpaměti dramatické texty, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu, vyprávět příběh, pohádku, popsat situaci, projevodovat zájem o divadlo
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, všímat si něčeho nového, změněného, chybějícího, postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí, naučit se nazpaměť divadelní text, úmyslně si ho zapamatovat a vybavit, vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových a dramatických)
- uvědomit si svou samostatnost, vyjadřovat vlastní názory a postoje, rozhodovat o svých činnostech, přizpůsobovat své chování situacím, umět vyjádřit souhlas i nesouhlas, uvědomovat si své možnosti a limity, své silné a slabé stránky, přijímat pozitivní ocenění i neúspěch a umět se s ním vyrovnat, učit se hodnotit své osobní pokroky, prožívat radost ze zvládnutého a poznaného, respektovat předem zdůvodněné povinnosti, uvědomit si příjemné a nepříjemné citové prožitky, rozlišovat citové projevy v cizím prostředí, projevodovat své city, snažit se o ovládnutí afektivního chování, prožitky umět zachytit a vyjádřit

Vzdělávací nabídka:

- společné diskuze, rozhovory, individuální a skupinové konverzace podle skutečností, podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo zhlédlo, poslech čtených a vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů, dramatické hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků a užívání gest, hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost a fantazii (výtvarné, konstruktivní, taneční), námětové hry a činnosti, hry a činnosti zaměřené na cvičení různých forem paměti (mechanické, logické, obrazné, pojmové), hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru a rovině, spontánní hra, činnosti vyžadující samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování, rozhodování, sebehodnocení, hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání, estetické a tvůrčí aktivity, sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte, dramatická cvičení na projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných), dramatické hry na různá témata (rodina, přátelství....), návštěvy kulturních akcí, dramatické činnosti směřující k předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích, mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)

Dítě a ten druhý**Dílčí cíl:**

- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině a divadelní skupině)
- vytváření prosociálních postojů (sociální citlivost, tolerance, respekt, přizpůsobivost)
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Dílčí očekávaný výstup:

- porozumět běžným projevům, vyjádření emocí a nálad, odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná, chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý

jiný, spolupracovat s ostatními, dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a dodržovat pravidla v divadelní skupině, bránit se násilí, ubližování a ponižování, být obezřetný v setkávání s druhými neznámými jedinci

Vzdělávací nabídka:

- verbální i neverbální komunikační aktivity, sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební činnosti, hudebně pohybové hry, výtvarné hry, dramatické etýdy, rolové hry, společenské hry, kooperativní činnosti ve dvojicích a ve větších skupinách, společné sdílení a aktivní naslouchání druhému, aktivity podporující sbližování, aktivity podporující uvědomování si vztahu mezi lidmi (kamarádství, úcta, podvod), hry a situace, při kterých se dítě naučí ochránit své soukromí a bezpečí, četba, vyprávění pohádek, poslech pohádek, příběhy s mravním poučením

Dítě a společnost**Dílčí cíl:**

- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte
- aktivně se přizpůsobit společenskému prostředí a zvládnout změny
- vytvořit u dětí základy aktivních postojů ke kultuře a umění
- rozvoj společenského a estetického vkusu

Dílčí očekávaný výstup:

- pochopit, že každý má ve společnosti, v rodině, ve třídě, v herní skupině svou roli, podle které je třeba se chovat, porozumět běžným neverbálním projevům, citovým prožitkům a nálad druhých, umět vyjednávat s dětmi i s dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení samostatně, někdy s pomocí, utvořit si základní představu o pravidlech chování a společenských normách, jednat spravedlivě, hrát fair, uvědomit si, že všichni lidé neumí respektovat pravidla chování, jednají proti pravidlům a tím ohrožují pohodu a bezpečí druhých, odmítat společensky nežádoucí chování (lež,

nespravedlnost, ubližování, lhostejnost, agresivita aj.), vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají, vnímat umělecké a kulturní podněty, umět hovořit o svých zážitcích, umět vyjádřit svou představu pomocí různých dovedností a technik (barvy, stavebnice a jiný materiál), zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

Vzdělávací nabídka:

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování, spoluvytváření jasných a smysluplných pravidel soužití v dramatické výchově, různorodé hry (námětové, dramatizace, konstruktivní, výtvarné), příprava a realizace společných zábav a slavností (výročí, zvyky, tradice, sportovní akce, divadelní představení), činnosti podněcující tvořivost a nápaditost dítěte (slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební a pohybové), poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb, písní, vytváření dramatizací dramatických her, divadelních scének, seznamování s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, hry zaměřené na rozlišování společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, herní role), aktivity zaměřené na mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost) a pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce),

Dítě a svět**Dílčí cíl:**

- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, jeho rozmanitostí a jeho proměnách
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- poznávání jiných kultur (Hrajeme pohádky z celého světa, Eva Cílková)

Dílčí očekávaný výstup:- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může dítě ve svém okolí setkat a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit, mít povědomí o širším

společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte, porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé a je důležité se těmto změnám a proměnlivým okolnostem přizpůsobit

Vzdělávací nabídka:

- četba pohádek od Evy Cílkové Hrajeme pohádky z celého světa, prostřednictvím dramatických a rolových her získat poučení o možných nebezpečných situacích a naučit se, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, požáry, povodně....), hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích a praktický nácvik bezpečného chování v běžných životních situacích, které mohou nastat, práce s literárními texty, obrazovým materiálem, encyklopediemi, kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuze nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

Rizika pro IB „Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá“

- nevhodné prostory pro dramatické činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí
- dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu
- nevhodné oblečení při činnostech
- nedostatek informací o lidském těle, o jeho růstu a jeho vývoji
- nevhodné vzory chování dospělých
- nedostatečně připravené prostředí pro dramatickou výchovu
- vytváření komunikativních zábran (donucování)
- nerespektování dětského ostychu
- převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci

- nedostatek možností projevovat vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich
- jednání, které dítě pocítuje jako křivdu a vnímá jako násilí
- nepřiměřené nároky na dítě
- nedostatečná motivace k sebevyjádření a sebeuplatnění
- autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem
- manipulace dítěte tzv. pozitivními prostředky (citovými, chválením bez opodstatnění)
- nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování
- nedodržování přijatých pravidel
- nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty
- učitel soudce
- nedostatek estetických a etických podnětů
- nefunkční pravidla
- zvýhodňování dětí
- znevýhodňování dětí
- ironizování a zneužívání úsilí dítěte
- nedostatek příležitosti vidět a vnímat svět v jeho pestrosti, změně, dění a řádu
- příliš vzdálená nabídka témat pro chápání dítěte, náročná, která přesahuje přirozenou zkušenost dítěte

Pro předškolní dítě mohou být dosažitelné klíčové kompetence v následující úrovni:

Kompetence k učení:

- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje, při zadání práci dokončí, dovede postupovat podle instrukcí a pokynů a je schopno dobrat se k výsledku

Kompetence k řešení problémů:

- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje, spontánně vymýšlí nová řešení, hledá různé varianty a možnosti a při tom využívá dosavadních zkušeností, fantazii a představivost

Komunikativní kompetence:

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

Sociální a personální kompetence:

- spolupodílí se na společných rozhodnutích, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla
- chová se obezřetně v neznámých situacích a s neznámými lidmi, umí odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná

Činnostní a občanské kompetence:

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky

4. IB „Srdce jako na dlani“ (dobro a láska) květen, červen

Obsah IB

Rozbor a pochopení smyslu přísloví „Srdce jako na dlani“ prostřednictvím témat, která učitel rozpracuje v TVP se zaměřením na:

- lidskou vlastnost – dobro a lásku (pomoc druhým)
- prohloubení znalostí prvního, druhého a třetího IB
- zdraví, zdravé životní návyky a postoje
- prevenci – úrazy, nemoci, závislosti
- výlety do okolí a do přírody
- rodinu
- zvířata
- lidské činnosti
- orientaci ve městě
- pozorování a stav životního prostředí
- péči o životní prostředí
- pohybovou zdatnost a rozvoj manipulačních dovedností
- psychickou zdatnost a odolnost, rozvoj intelektu, řeči, jazyka
- vytváření vztahů
- svět, umění a kulturu

Témata zpracuje učitel do týdenních až čtrnáctidenních celků v třídním vzdělávacím programu, vychází ze zájmu dětí a z obsahu jednotlivých témat.

Nabídka témat: Ruce – dlaně, Toulky, Tlukot srdce, Tanec větru, Bouřka, Ptáci, Zasad' stromek, V lese, Silnice, Mějte mě rádi, jsem ohroženo, Země.....

(Témata jsou inspirována knihou psycholožky Patty Claycomb – „Školka plná zábavy“).

Je na zvážení učitele, zda tato témata využije v plné míře, částečně nebo zvolí jiná témata, která vyplynou z myšlenkové mapy, tedy z návrhů dětí.

Dítě a jeho tělo

Dílčí cíl:

- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základu zdravého životního stylu

Dílčí očekávaný výstup:

- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí, chovat se tak, aby si zdraví neohrožoval, vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově, zrakově, rozlišovat vůně, chutě a vnímat hmatem)

Vzdělávací nabídka:

- příležitosti a činnosti k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých návyků, příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazu, k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí

Dítě a psychika

Dílčí cíl:

Jazyk a řeč

- vnímat, naslouchat a porozumět (výslovnost, mluvní projev, vyjadřování, vnímání)

Poznávací schopnosti a funkce

- vytváření základu pro práci s informacemi

Sebepojetí, city a vůle

- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet a rozvíjet je

- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňující pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

Dílčí očekávaný výstup:

- chápat slovní vtip a humor, sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech, utvořit jednoduchý rým, poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, antonyma, homonyma, projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, film, umět používat telefon

- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod., řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat nápady)

- být samostatný, zaujímat vlastní názory, postoje a vyjadřovat je, umět rozhodovat o svých činnostech, vyjádřit souhlas i nesouhlas, být citlivý ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i věcem

Vzdělávací nabídka:

- hry, grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen, prohlížení a čtení knížek, hry zaměřené na rým, hry zaměřené na slova, hry zaměřené na synonyma, antonyma, homonyma, opakování krátkých textů, říkanek, písniček, pohádek, dramatických her, činnosti zaměřené k vytváření a chápání pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií, činnosti zaměřené na dramatickou hru, činnosti zaměřené k seznamování s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství.....), činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, proměnami, vývojem, logické posloupnosti dějů, příběhu, události, cvičení v projevování citů, v sebekontrolě, v sebeovládání, hry na téma rodina, přátelství, láska, pomoc druhým, výlety do okolí, do přírody, návštěva kulturních akcí

Dítě a ten druhý**Dílčí cíl:**

- dodržování pravidel chování ve vztahu k druhému
- vytváření prosociálních postojů (citlivost, tolerance, respekt, přizpůsobivost)
- upevňování kooperativních dovedností
- upevňování interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Dílčí očekávaný výstup:

- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhájit svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou, odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná, respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod., vnímat, co si druhý přeje či potřebuje a vyjít mu vstříc, citlivě a ohleduplně se chovat ke slabšímu, soucítit a umět nabídnout pomoc, chovat se obezřetně (neznámí lidé)

Vzdělávací nabídka:

- společenské hry, společné aktivity nejrozličnějšího zaměření, hry a činnosti, které vedou k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, domluvit se, vyřešit vzájemný spor, činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina, členové rodiny, vztahy v rodině, život v rodině, rodina ve světě zvířat, práce v rodině, mateřská škola – prostředí, vztahy mezi dětmi, mezi dospělými a dětmi, kamarádství, přátelství

Dítě a společnost**Dílčí cíl:**

- seznamování se světem lidí, kultury a umění
- osvojení si základních poznatků o prostředí, ve kterém dítě žije

Dílčí očekávaný výstup:

- pochopit, že každý má ve společenství, v rodině, ve třídě, ve městě svou roli a podle toho je třeba se chovat, mít základní dětskou představu o společenských normách, vnímat rozličné umělecké a kulturní podněty, zachycovat skutečnosti ze svého okolí (znát své město a jeho hlavní přednosti – zámek, Vagonářské muzeum, Chráněná krajinná oblast Poodří, zimní stadion, krytý bazén, Kulturní dům, útulek pro opuštěné psy, Městská policie, státní Policie, Hasičský sbor, Městský úřad, obchodní centrum Kotvice, Penny market, Tesco, cukrárny, náměstí Republiky, mateřské školy, základní školy, základní umělecké školy, zdravotní středisko, vlakové nádraží, MHD)

Vzdělávací nabídka:

- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji), konstruktivní a výtvarné projekty na téma moje město, aktivity přibližující dítěti jeho město, kulturní akce, návštěvy vybraných budov a institucí, tradice a zvyky v našem městě

Dítě a svět**Dílčí cíl:**

- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností a planetou Zemí

Dílčí očekávaný výstup:

- mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka, uvědomovat si, že jak se chováme k přírodě, tak tím ovlivňujeme životní prostředí a své vlastní zdraví, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu, chránit živé tvory apod.

Vzdělávací nabídka:

- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace ve městě (vycházky, návštěvy významných objektů), pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystému (les, louka, rybník apod.), smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školu a blízké okolí

Rizika pro IB „Srdce na dlani“

- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní
- omezený přístup ke knížkám
- zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat
- málo příležitostí a prostoru k experimentu
- stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí
- nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte
- časté organizování soutěživých činností
- nedodržování přijatých pravidel
- učitel jako soudce
- chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím
- nedostatek příležitostí k poznávání prostředí, kultury a umění
- nedostatek pozornosti prevenci vlivu prostředí
- převaha zprostředkovaného poznávání světa

Pro předškolní dítě mohou být klíčové kompetence dosažitelné v následující úrovni:

Kompetence k učení:

- odhaduje své síly, učí se hodnotit své osobní pokroky a oceňovat výkony druhých
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

Kompetence k řešení problémů:

- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou – dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problému nevede k cíli, ale jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou, uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Komunikativní kompetence:

- dovede využívat informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, telefon, interaktivní tabule, audiovizuální technika)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit, má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

Sociální a personální kompetence:

- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou, dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Činnostní a občanské kompetence:

- uvědomuje si svá práva a práva druhých, učí se je hájit a respektovat, chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí

5.4. Výchovně vzdělávací metody

a) základní metody

- rozumové – pochvala, trest, odměna, hodnocení, vysvětlování, sdělování
- citové – hodnocení, tlumení nežádoucího, podpora žádoucího
- vegetativní – cvičení

b) komplexní metody

- ovlivňování osobnosti metodou autoritativní – jiná autorita u matky, jiná u ostatních (učitelky)
- ovlivňování společenskou skupinou – metoda kolektivní – rodina, skupina apod.
- metoda režimová – ovlivňování životním prostředím

c) metody esteticko výchovné

- působí určité druhy umění – slovesné, hudební, pohybové, výtvarné apod.

d) prožitkové a kooperativní učení hrou

e) situační učení

f) sociální učení

g) improvizace

A. Metody z hlediska etap výchovně vzdělávacího procesu:

- příprava – motivační
- prvotní seznamování
- opakování a procvičování
- hodnocení

B. Metody z hlediska myšlenkových operací:

- analýzy – proces poznání od celku k částem
- syntézy – proces poznání od částí k celku
- indukce – od jednotlivých poznatků k obecným faktorům
- dedukce – postup od obecného ke konkrétnímu
- konkretizace a abstrakce – vytváření abstraktních pojmů až po bezpečné znalosti konkrétních

C. Metody z hlediska aktivity a samostatnosti:

- samostatná práce
- problémové metodické hádanky – řešení problémů

D. Metody z hlediska organizačních forem:

- skupinové metody – dělení dětí podle individuálních předpokladů
- dělení dětí do hracích center dle svého výběru
- metoda kolektivní práce – frontální – z poznávacího hlediska nejsou tak efektivní, protože jsou problémy s udržení pozornosti, ale v určitých situacích je používáme
- individuální – každé dítě postupuje tak, jak mu vyhovuje jeho osobní tempo

Předškolní vzdělávání je založeno na přímých zážitcích dětí, na vyváženosti spontánních aktivit, na řízených činnostech v menších či větších skupinách nebo individuálně. Dále vycházíme z dětské volby, zvědavosti a potřeby objevovat. Činnosti, které lze provádět venku, přenášíme na zahradu (pokusy, cvičení, projektové činnosti apod.).

5. 5. Dílčí projekty

Náměty na dílčí projekty:

- environmentální výchova – chráněná krajinná oblast Poodří, rybníky, řeka
- zdravý životní styl - prevence
- logopedická prevence
- oslavy, výročí
- hra na flétnu
- alternativní cvičení – jóga
- zpívání ve sborečku – TRALALÁČEK
- divadelní představení pro veřejnost
- Vánoce, Velikonoce
- základní škola

(Učitel zpracuje v TVP)

Charakteristika projektu:

1. Brát ohled na aktualizaci dětské potřeby aktivního stětávání se světem, získávání nových zkušeností a poznatků.
2. Komplexnější, celistvé poznávání.

3. Brát ohled na aktivní zapojení všech dětí, kde učitel je rádčem, konzultantem, kdy děti částečně přebírají řídicí aktivity a učí se učit.
4. Směřovat činnosti co nejvíce k praktickému životu.
5. Brát ohled na rozvoj sociálních vlastností jedince – sociability, sociální učení ve skupině předškolních dětí, týmovou práci – komunikovat mezi sebou, dohodnout se, kooperovat, tolerovat odlišnosti druhého.
6. Brát ohled na integraci – propojení se širším okolím (škola, rodina, obec, propojení projektu dvou škol apod.)
7. Vracet škole a dítěti skutečný prožitek a pozitivní vztah k poznávání, zahrnovat i dokumentaci (výrobky dětí, výkresy, foto, video, mapy apod.)

Struktura projektu:

1. Zvolíme téma projektu
2. Analyzujeme výchozí situaci
3. Zvážíme zdroje informací
4. Určíme délku trvání projektu
5. Téma i cíle projektu zveřejníme
6. Vyhodnotíme

5. 6. Pravidla pro autoevaluaci a evaluaci školy**Obsah evaluace ve ŠVP „...a tudy cesta vede...“**

1. Vysvětlení pojmu evaluace
2. Čas a evaluace
3. Evaluace z hlediska objektu – vzhledem k dítěti, rodičům, k zaměstnancům, k ŠVP, TVP, IB
4. Záznamové listy, záznamy a vyhodnocení evaluace

1. Vysvětlení pojmu evaluace:

Znamená zajišťování, pozorování a vysvětlování dat, které charakterizují určitý stav, kvalitu a efektivnost vzdělávacího procesu a jeho výsledků.

2. Čas a evaluace:

- Krátkodobá (zpětné vazby, portfolia)
- Střednědobá (obecnými cíli, kompetencemi, portfolia)
- Dlouhodobá (dotazníky, ankety)

3. Evaluace z hlediska objektu:

- Evaluace vzhledem k dítěti
- Evaluace vzhledem k rodičům
- Evaluace vzhledem k zaměstnancům a škole
- Evaluace vzdělávacích procesů a vzdělávací práce

Evaluace vzhledem k dítěti:

Nehodnotíme to, jestli je jedno dítě lepší, nebo druhé horší, ale to, zda konkrétní dítě udělalo ve svém rozvoji pokroky.

Výtvarná složka – výtvarné práce dětí, opatřeny datem a názvem

Grafická složka – grafická cvičení pro děti rozdělená dle věkových kategorií a individuálních schopností dětí

Portfolia – obsahují informace o dítěti, zprávy z PPP, prohlášení a pověření rodičů, individuální pracovní listy, plán rozvoje dítěte pro odročené děti, test školní zralosti, kresba postavy, diagnostika stříhání a lepení, záznamy o pozorování dítěte, grafomotorický test, slovní diktát, diagnostika zrakového vnímání - záznamy průběžně doplňujeme a vyhodnocujeme – nejméně 2 krát ročně

Evaluace vzhledem k rodičům:

1. Rozhovory nad portfolií dětí
2. Rozhovory při každodenním styku s rodiči
3. Individuální rozhovor s rodičem při vstupu dítěte do mateřské školy – 1 krát ročně

Evaluace vzhledem k zaměstnancům a škole:

1. Pozorování a rozhovory se zaměstnanci
2. Hospitační činnosti
3. Kontrolní činnosti u správních zaměstnanců a učitelů
4. Pedagogické porady, provozní porady

Evaluace vzdělávacích procesů a vzdělávací práce:

1. Evaluace programu „... a tudy cesta vede.... – 1 krát ročně na poradě
2. Evaluace integrovaného bloku i jednotlivých témat vždy po ukončení
3. Rychlá evaluace:

Co se právě teď dítě učí?

S jakou hodnotou se dítě právě teď setkává?

Jaký má dítě prostor pro samostatnost?

Je velmi důležité o výsledcích evaluace diskutovat a vyhodnocovat získané poznatky. Jedině tak se můžeme posunout vpřed ke kvalitě.

6. Závěr

Když děláme něco, co nás baví, snáze se přitom něčemu novému naučíme. Když sami sebe prožíváme radostně, přichází k nám učení a poznání přirozeně.

Prostřednictvím školního vzdělávacího programu „...a tudy cesta vede...“ otevíráme dveře novým možnostem: před námi se rozkládá celá oblast nápadů a myšlenek, které chceme plně využít. Přejeme si, aby školní vzdělávací program byl pro děti dostatečně zábavný a flexibilní. Dramatické hry jsou důležité, protože nám dávají:

Aktivní tělo

Aktivní hlas

Aktivní mysl

Zábavný a vzrušující způsob objevování.

Chcete se k nám přidat?

7. Použitá literatura

Metodika dramatické výchovy (Eva Machková)

Dramatické a akční hry (Andy Hickson)

Hrajeme si s pohádkami (I. Ulrychová, V. Gregorová, H. Švejdová)

Školka plná zábavy (Patty Claycomb)

Hrajeme pohádky z celého světa (Eva Cílková)

Najděte si svého marťana (Marek Herman)

Individualizace v mateřské škole (V. Krejčová, L. Kargerová, Z. Syslová)

Použité materiály: RVP MŠ, ŠVP MŠ Studénka „Cesta do života“, ŠVP MŠ R. Tomáška „Příběhy pomáhají s problémy“